

כ"ד תמוז ה'תשפ"ו | 9 ביולי 2026

לכבוד:
חברי ועדת משנה - בינה מלאכותית וטכנולוגיות מתקדמות
ח"כ אורית פרקש הכהן, יו"ר הוועדה

הנידון: נייר עמדה בנושא - הטמעת AI בשירותי הציבורי ושחרור דאטה ציבורי כמנוף לצמיחה וליזמות

תקציר מנהלים

ישראל ניצבת בעמדת פתיחה מצוינת בזירת ה-AI העולמית: היא מדורגת ראשונה בעולם בעצמות השימוש ב-AI לנפש¹, ומהווה מוקד חדשנות מוביל. עם זאת, קיים פער בין העובדים במקצועות ההייטק לשאר המשק; מעבר לכך, מדובר במרוץ עולמי, ושימור ההובלה מחייב פעולה ממשלתית אקטיבית – רשות החדשנות מזהירה כי הרגולציה, ההון האנושי ונגישות מאגרי המידע הם חסמים שיש לתת להם מענה כדי לשמר את היתרון הישראלי².

נייר זה מציג שני מהלכים משלימים:

א. הטמעת טכנולוגיה ומודלי AI בשירותי הציבורי, לשיפור השירות לאזרח ולצמצום הבירוקרטיה.
ב. שחרור מידע ציבורי לא-מסווג ולא-פרטי (תקנות, פרוטוקולים ודאטה ממשלתי) בפורמט המאפשר אימון מודלי AI המותאמים לשוק הישראלי, וכן גישה מהירה למידע.
שני המהלכים אינם שיפור מנהלי בלבד – הם מנוע צמיחה: רכש מוצרי AI על ידי המדינה והנגשת דאטה ציבורי יעודדו יזמות ויניעו את השוק המקומי.

הכנסת טכנולוגיה ו-AI לשירותי הציבורי

מצב השירותי הציבורי מלמד על פוטנציאל שיפור ניכר. דוחות מבקר המדינה מצביעים על בירוקרטיה מיושנת בשירותי הדיגיטלי לאזרח, ובכלל זה הישענות נרחבת על טפסים ידניים³. דוח מיפוי השירותים של מערך הדיגיטל הלאומי מצא כי בתהליכי השירות נדרשות מהציבור אלפי אסמכתאות שונות, שכמעט מחציתן מוחזקות ממילא בידי גופים ממשלתיים אחרים – נטל שניתן לצמצם משמעותית באמצעות שיתוף מידע וטכנולוגיה⁴. בירוקרטיה זו אינה עניין מנהלי בלבד – היא חסם מבני המצטרף לשחיקת היזמות. נתוני הלמ"ס מלמדים על ירידה מתמשכת במספר הסטארטאפים החדשים (כ-414 ב-2024 לעומת 655 ב-2022)⁵, ורשות החדשנות מגדירה את המגמה כ"אינדיקציה לסיכון" ומציינת את הרגולציה כאחד החסמים המרכזיים⁶.

¹מדד הכלכלה של Anthropic (Anthropic Economic Index), יוני 2026:

<https://www.anthropic.com/research/economic-index-june-2026-report>

²רשות החדשנות, נייר אסטרטגיית ה-AI הלאומית, אפריל 2026:

<https://innovationisrael.org.il/wp-content/uploads/2026/04/Innovation-Authority-AI-Strategy-Report-4.2026.pdf>

³מבקר המדינה, דוחות סייבר ומערכות מידע ושירותי דיגיטלי, 26.5.2026:

<https://www.mevaker.gov.il/newsroom/2026-05-26-annual-cyber-reports>

⁴מערך הדיגיטל הלאומי, דוח מיפוי השירותים הציבוריים שהוגש לכנסת, 2026 (כפי שדווח):

<https://www.israeldefense.co.il/node/69580>

⁵נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) על מגזר הסטארטאפים, 2024 (כפי שדווח):

<https://www.mako.co.il/news-money/tech12/Article-efdda500350eb91026.htm>

הפתרון: הטמעת AI וטכנולוגיה בשירות הציבורי תאפשר שירות מהיר וזמין יותר, אישורים אוטומטיים וצמצום הצורך להמתין לנציגים אנושיים. מעבר לשיפור השירות, רכש ממשלתי של מוצרי AI ישראליים בתחומים שבהם קיימים מוצרים כאלה יפעל כמנוע ביקוש: הוא יעודד יזמות מקומית ויניע את השוק – בדומה לאופן שבו ביקוש ממשלתי ביסס בעבר תעשיות עתירות-ידע בישראל.

יצירת מאגרי מידע

מצב מאגרי המידע הציבוריים כיום מהווה חסם. מבקר המדינה מצא כי כשני שלישים ממשרדי הממשלה לא עמדו בחובת הנגשת מאגרי מידע, וכי גם כשמידע הוגש איכותו הייתה לקויה – מטא-דאטה חסר ונתונים לא אחידים – כך שמפתחים וחוקרים מתקשים להשתמש בו.⁷ במקרים רבים מידע שאמור להיות ציבורי נגיש בפועל רק דרך מאגרים פרטיים בתשלום: כך בתחום המשפט, שבו גישה מקיפה ובת-חיפוש לחקיקה ולפסיקה מרוכזת אצל ספקים מסחריים כמו נבו, בעוד המדינה לא סיפקה חלופה ציבורית ראויה.⁸ זהו כשל כפול: פגיעה בנגישות המידע לאזרח, לצד החמצת נכס לאומי – דאטה שיכול לאמן מודלי AI המותאמים לשוק הישראלי.

המלצה (המבוססת על החלטת הממשלה): החלטת הממשלה מכירה ב"דאטה כנכס בעל ערך לאומי ואסטרטגי" ומורה על שני מהלכים מרכזיים:⁹

א. הקמת פלטפורמה דיגיטלית ממשלתית מרכזית לשיתוף נתונים ומודלים, הזמינה לפיתוח, לאימון והרצה של מודלי AI לטובת הציבור באופן מבוקר, אחראי ובטוח.

ב. בחינה מחודשת של מדיניות פתיחת המידע הציבורי כברירת מחדל, תוך שימוש בכלים מתקדמים – כדי לאפשר הנגשה מבוקרת גם של מאגרים הכוללים מידע מוגן, מבלי לפגוע בפרטיות.

מהלך זה ייתן ליזמים גישה לדאטה שהיה צריך להיות ציבורי מלכתחילה, ויאפשר פיתוח מוצרי AI מותאמים לשוק המקומי.

סיכום

ישראל מחזיקה ביתרון פתיחה בזירת ה-AI העולמית, אך שימורו מחייב פעולה. שילוב של הטמעת AI בשירות הציבורי עם שחרור מבוקר של דאטה ציבורי יטפל בו-זמנית בבירוקרטיה ובחסמי היזמות וישפר את השירות לאזרח – וימנע נכס לאומי קיים. אנו ממליצים לעגן ולהאיץ את יישום המהלכים שנקבעו בהחלטת הממשלה, בדגש על הקמת הפלטפורמה הממשלתית המרכזית ופתיחת המידע הציבורי כברירת מחדל.

בברכה,

יהודה ליבנר, מערך האקטיביזם

על המשמעות

⁷מבקר המדינה, הנגשת מאגרי מידע ממשלתיים וציבוריים לציבור, 2021:

<https://library.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Documents/2021/71C/2021-71c-102-Maagarey-Meyda.pdf>

⁸מעריב, על הנגשת החקיקה והתלות במאגר נבו: <https://www.maariv.co.il/news/law/article-1026555>

⁹החלטת הממשלה בנושא דאטה ובינה מלאכותית (הקטע המצורף לנייר זה).